

Yolanda vluchtte met haar kinderen uit Soedan

“We hebben hier een mooi bestaan opgebouwd”

Van 18 tot en met 24 december is de Serious Request-actie in het Glazen Huis in Leiden. De opbrengst gaat naar oorlogsmoeders. Eén zo'n moeder is Yolanda (45). Zij vluchtte twintig jaar geleden zwanger uit Zuid-Soedan, voor een beter leven voor haar kinderen en zichzelf.

In een hoek van winkelcentrum Beverhof in Beverwijk zit een kleine kapsalon: Beauty & Hairshop Yolanda. Het is een gezellig winkeltje waar veel posters hangen van allerlei soorten kapsels. Binnen zit Yolanda zelf. Ze eet snel nog even een broodje voordat ze de zaak opent voor die dag. Als je vraagt of de zaak goed loopt, beginnen haar ogen te glimmen. Ze is ontzettend trots op haar eigen bedrijf. Dit had ze niet kunnen voorspellen toen ze twintig jaar geleden haar tas pakte en met haar kinderen wegvluchtte uit Zuid-Soedan. “Mijn man zei tegen me: ‘Ga naar Egypte en wacht daar op me.’ De situatie van de grote burgeroorlog in Zuid-Soedan werd te gevaarlijk voor ons gezin. We behoren tot de Dinka-stam en zijn christelijk. Het katholieke geloof is een duidelijke minderheid in het land, dat een islamitische regering heeft. Mijn man was boos op de regering en maakte dat kenbaar. Zijn strijd was erg gevaarlijk. Andere tegenstanders werden opgepakt en in de gevangenis gezet. Dat wilden wij natuurlijk niet. Mijn moeder, broer en een zus waren ook al gevlucht. Mijn man vond het beter dat ik alvast vertrok. Hij zou ook komen, maar dan iets later. Mijn zoons Rock en Apollo waren heel jong en ik was vier maanden in verwachting van Pabeck. Inmiddels zijn het volwassen zoons van 25, 22 en 20 jaar oud, maar ze hebben al op jonge leeftijd veel meegemaakt. In een tas stopte ik wat extra kleding en een paar schoenen en de kalebassen die mijn oma me had gegeven als huwelijkscadeau. Ze betekenen heel veel voor me. Ze had er zelf figuren in gekerfd, met een mes dat ze eerst in het vuur hield. Het water uit de kalebas sprenkelde ze over mijn lichaam, als zegening. Ik nam de drie kalebassen mee als aandenken aan mijn oma, maar ik wist niet dat ik haar na mijn vlucht nooit meer zou zien. Via Kenia vluchtte ik naar Egypte en ik liet Zuid-Soedan achter me. In Egypte

te wachtte ik op mijn man. Maanden gingen voorbij, maar hij kwam niet aan. Ik kon hem niet bereiken en wist niet hoelang ik nog moest wachten. Radeloos en verdrietig werd ik ervan. Was er iets met hem gebeurd of wilde hij niet mee vluchten? Vijf maanden later is mijn zoon Pabeck in Egypte geboren, waar ik bij kennissen verbleef. Nog steeds hoorde ik niets van mijn man. Het was mijn plan om naar Londen te gaan, waar familie van mij woonde, dus besloot ik na lang twijfelen uiteindelijk toch maar met mijn drie zoons verder te gaan met het geld dat we hadden gespaard voor de vlucht. Ik moest overstappen op Schiphol, maar werd daar aangehouden. Mijn visum was niet in orde en ik werd naar een kamertje gebracht.”

In de boeien

Yolanda vindt het moeilijk om te praten over haar vlucht. Ze valt af en toe stil, omdat de situatie toen zo onduidelijk was voor haar. “Mijn kinderen begonnen te huilen toen we daar moesten wachten. Rock vroeg wat we in dat kamertje moesten doen. We waren in Nederland, een land dat we niet kenden en waarvan we de taal niet begrepen. Ik sprak wel wat Engels, dus daar kon ik me mee redden. Ik vertelde Rock dat we op zoek waren naar een beter leven, een leven waarin hij veilig naar school kon gaan en een goede baan kon krijgen. Maar in dat kamertje op Schiphol zaten ambtenaren die ons terug wilden sturen naar Zuid-Soedan. Door het raam zag ik een vliegtuig en in gedachten zag ik hoe ik op het vliegtuig werd gezet om weer te moeten terugkeren naar de oorlog. Bijna leek dat ook te gaan gebeuren. Ik werd zelfs in de handboeien geslagen. Ik begreep er helemaal niets van en riep alleen maar dat ik niet terug wilde, dat ik een politiek vluchteling was en dat

“Het viel me tegen hoe verloren je je kunt voelen in een vreemd land”

ze na konden gaan dat mijn gezin gevaar liep in Zuid-Soedan. Na een tijdje kwam er een lange man binnen. Hij zei dat ik asiel kon aanvragen in Nederland. Ik had geen idee wat er was gebeurd, maar ik hoefde niet terug. Een enorme opluchting!”

Vijf jaar wachten

“Eerst werden we naar een asielzoekerscentrum in Haarlem gebracht, daarna zijn we overgeplaatst naar Leiden, waar meer plek was. In totaal heb ik vijf jaar gewacht op een verblijfsvergunning voor mijn drie kinderen en mij. Een aantal keer ben ik nog overgeplaatst naar een andere locatie. In Winschoten vond ik het erg koud, daar waait het altijd zo hard. Het leven in de asielzoekerscentra vond ik niet leuk, maar de kinderen konden naar school en we leerden er de Nederlandse taal. Ik hielp vijf uur per dag op het kinderdagverblijf van het centrum, waar ik één gulden per uur voor kreeg. Daarvan kocht ik mijn boodschappen. Alles was hier anders dan ik gewend was. Een vrijwilligster van VluchtelingenWerk hielp me door me mee te nemen naar het stadscentrum en te laten zien hoe de supermarkt er hier uitziet en waar je terecht kunt voor huishoudelijke spullen, kleding en eten. Ze ging mee naar de huisarts, toen ik me daar moest inschrijven. Ik had geen idee hoe dat allemaal moest en formulieren lezen kon ik nog niet goed genoeg in het Nederlands. Ook van het onderscheid in scholen had ik geen idee. Ze hielp me een katholieke basisschool uit te zoeken voor de jongens. Dat vond ik belangrijk, omdat we gelovig zijn.

Ik moest erg wennen aan de Nederlandse cultuur en vond het fijn dat ik aan de vrijwilligster van VluchtelingenWerk mijn vragen kon stellen zonder raar over te komen. Zo ben ik gewend dat je in Zuid-Soedan iemand groet en daarbij een hand geeft. Hier roep je gewoon ‘hallo’ in het voorbijgaan en daar blijft het vaak bij op straat. Misschien maar goed ook, anders blijf je de hele dag maar handen schudden...

Tijdens al dat geregeld voelde ik me eenzaam. Ik had eigenlijk alleen mijn zontjes die ik echt kende, verder had ik weinig omhanden. Het was leuk om op de crèche op het centrum te werken en met andere vrouwen te praten, maar ik had geen eigen plekje waar ik voor lange tijd kon blijven en dat miste ik. Het viel me tegen hoe verloren je je kunt voelen in een vreemd land. Alles moest ik op eigen kracht doen, er was niemand die me een hart onder de riem kon steken, want mijn vriendinnen en familie woonden óf nog in Zuid-Soedan óf in andere landen. Ik vond het

moeilijk om jarenlang geduldig te wachten op een verblijfsvergunning en aan te blijven tonen dat ik echt een geldige reden had om naar Nederland te vluchten.

Met het krijgen van de verblijfsvergunning kreeg ik een huis toegewezen in Castricum. Een plek voor Rock, Apollo, Pabeck en mij! Hier zouden we ons leven helemaal gaan opbouwen. In Zuid-Soedan was ik juffrouw op de basisschool, maar dat kon ik hier niet doen. Daarvoor spreek ik de Nederlandse taal niet goed genoeg. Ik begrijp inmiddels alles prima, maar zelf spreken vind ik lastiger. Daarnaast zou ik een opleiding van vier jaar moeten volgen. Financieel was dat niet haalbaar, dat geld wil ik liever stoppen in de opleiding van mijn kinderen. Wel droomde ik van een eigen kapsalon. Ik heb cursussen voor haarverzorging gevolgd. Toen ik een lege ruimte zag in een winkelcentrum in Beverwijk, besloot ik daar een kapsalon te beginnen. Sinds een paar jaar run ik nu Beauty & Hairshop Yolanda.” Ze veert op als ze over haar bedrijf praat. Voor haar klanten heeft ze altijd kopjes thee en cakejes klaarstaan. Op de vraag of ze gespecialiseerd is in afrohaar, vertelt ze glunderend dat ze alle haartypes onder handen neemt. “Ik ben er ontzettend trots op dat het me is gelukt om een eigen bedrijf op te starten. Ik praat veel met mijn klanten. Het is een goede taal oefening en ik vind het hartstikke gezellig. Sommige klanten zijn zelfs vriendinnen van me geworden.”

Sterk zijn

“Ik vind het belangrijk om trouw te blijven aan mijn Soedanese achtergrond. Hoe blij ik hier in Nederland ook ben, ik mis mijn moederland. In Den Haag is een Soedanese kerkgemeenschap, waar ik af en toe naartoe ga voor diensten. Ik ga graag naar de kerk en ik vind de mensen daar erg aardig. We praten over onze ervaringen en met kerst komen we ook samen. Dan maken we allemaal wat te eten en brengen dat mee voor na de mis. Ik vind het heel fijn dat ik hier naar een vertrouwde kerk kan gaan. Er zijn een paar vriendinnen in Soedan met wie ik af en toe contact heb, via e-mail of telefoon. Ook met mijn familie probeer ik zo goed mogelijk contact te houden, maar dat is lastig. Eén zusje is in Soedan gebleven, mijn broer woont in Amerika en mijn moeder woont in Canada, net als een andere zus van me. Ik heb mijn moeder al 27 jaar niet meer gezien. Ik zou niet eens meer weten hoe ze eruitziet. Misschien herken ik haar niet eens als ik haar zou tegenkomen. Ik mis haar wel enorm en wil haar graag eens opzoeken, alleen moet ik dan lang sparen voordat ik het geld voor de reis bij elkaar heb.

Mijn man heb ik ook nooit meer gezien. Via kennissen hoorde ik dat hij inmiddels is getrouwd met een andere vrouw en kinderen met haar heeft. Hij heeft nooit willen vluchten met mij, denk ik. Dat doet me verdriet, maar ik wil sterk zijn voor mijn kinderen. Zij moeten het goed hebben, dat is voor mij het belangrijkste. Daarom heb ik ook geen spijt van mijn vlucht, want mijn zoons hebben hier een beter leven. Rock, Apollo en Pabeck konden zich gelukkig snel aanpassen aan Nederland. Daar ben ik blij om. De oudste woont op kamers in Amsterdam en studeert bedrijfseconomie. De middelste studeert toegepaste psychologie en de jongste weet nog niet zo goed wat hij wil. Dat vind ik lastig, want ik wil wel dat hij een opleiding volgt. Dat is heel belangrijk voor zijn toekomst. Van alle drie heeft Pabeck er de meeste moeite mee dat zijn vader ons heeft

verlaten. Pabeck heeft hem nooit gekend, omdat hij wegbleef tijdens mijn zwangerschap. Als kind huilde hij veel en was hij boos, hij voelde zich in de steek gelaten. Ik probeer alles zo positief mogelijk te benaderen en zeg dat hij meer mogelijkheden heeft in Nederland. Het klinkt misschien raar, maar ik zeg dat ze hun schooldiploma als vader moeten zien: dát is nu hun sleutel tot een goed leven. De laatste tijd was Soedan weer vaker in het nieuws en dat zien mijn zoons ook op het journaal. Dan zie je vooral veel arme mensen die in oorlog zijn. Ik probeer hun uit te leggen dat het niet alleen maar arme mensen zijn die daar wonen. Vorige zomer ben ik met de oudste en de middelste naar Soedan gegaan, om te laten zien waar ze vandaan komen. Ik vond het er vreselijk

3 vragen aan... 3FM dj Coen Swijnenberg

Coen Swijnenberg zit van 18 tot en met 24 december samen met 3FM dj's Gerard Eckdom en Timur Perlin in het Glazen Huis in Leiden, waar ze verzoekplaatjes draaien voor geld en al die tijd niets mogen eten. Met 3FM Serious Request zetten ze zich, in samenwerking met het Rode Kruis, ieder jaar in voor een stille ramp. Onder het motto 'This one's for Mama' zamelen ze geld in voor moeders die vechten tegen de gevolgen van oorlog.

Dit jaar zit je voor de derde keer in het Glazen Huis. Hoe bereid je je voor?

“Fysiek kan ik me niet echt voorbereiden. De dokter zegt dat ik uitgerust het huis in moet gaan, maar verder heeft het geen zin om vooraf bijvoorbeeld veel te eten. Als je zes dagen niet mag eten, krijg je vanzelf wel een keer honger. Van 2008 en 2010 herinner ik me dat ik na een paar dagen een dip kreeg. Niet alleen door de honger, maar ook omdat de activiteiten steeds doorgingen. Ik sliep slecht en had continu

ogen vanaf het plein op me gericht, zelfs 's nachts. Van al die aandacht moest ik in 2008 echt even afkicken. Normaal sta ik met nog twee man veilig in de studio van 3FM, maar in het Glazen Huis word je omringd door publiek en komen er telkens nieuwe gasten binnen. Maar dat maakt het ook leuk. In 2010 heb ik daar wat bewuster van genoten. Als Marco Borcato ineens binnenkwam met een actie, werd ik meteen weer vrolijk. Het is zo'n mooie ervaring om zes dagen te werken voor een stille ramp. Qua radio maken is dit het tofste wat ik kan beleven.”

Dit jaar steunen jullie oorlogsmoeders. Wat weet je van dat thema?

“Eric Corton is ambassadeur van het Rode Kruis en is naar Ivoorkust gereisd om te zien wat het Rode Kruis daar doet. Hij heeft ook bijzondere reportages gemaakt met moeders die we tijdens die week uitzenden op radio en televisie. Eric praat ons in sessies bij over wat hij daar heeft gezien. Er zijn tien miljoen oorlogsmoeders wereldwijd. Gemiddeld hebben zij vier of vijf kinderen en de vader is meestal niet meer in beeld, omdat hij is overleden of in een oorlog strijdt. Moeders zijn de basis van een gezin, maar worden vaak vergeten in oorlogssituaties. Voor tien euro kan het Rode Kruis al een zeil geven waarmee ze een noodwoning kunnen maken, voor vijftien euro krijgen ze een voedselpakket waar ze een week van kunnen leven.”

Wat ga jij doen in het Glazen Huis?

“De dj's in het huis worden zo veel mogelijk verrast. Ik weet dat de andere 3FM dj's acties gaan doen in het hele land. Giel Bee-

en moest veel huilen. Ik zag veel kapotte huizen. Toen ik aan mijn vriendin daar vroeg naar een vriend, zei ze: 'Die is dood.' En toen ik haar vroeg hoe het met een andere vriend ging, zei ze: 'Die is ook dood.' Ik durfde niet meer te vragen naar mensen die ik kende, bang dat ze allemaal al waren gestorven. Zolang er oorlog is, zal ik niet meer teruggaan naar Soedan. Mijn hart gaat uit naar al die andere oorlogsmoeders die met hun kinderen nog steeds in een oorlog leven. Ik ben blij dat het Rode Kruis iets ter plekke doet en hoop dat er veel geld wordt opgehaald met 3FM Serious Request. Ik kan het niet aan dat mijn moederland zo in puin ligt. Zonder mijn kinderen ga ik sowieso nergens heen. Wij hebben hier een mooi leven opgebouwd en dat is me alles waard.”

len houdt een Circus Request met optredens, Bart Arens gaat overal statiegeldflessen ophalen. Gerard, Timur en ik doen daar verslag van vanuit het huis. Het is iedere keer weer ontzettend spannend wat we in het Glazen Huis gaan meemaken en ik heb er ontzettend veel zin in.”

Via seriousrequest.3fm.nl kun je

Wat doet het Rode Kruis?

Het Rode Kruis vraagt dit jaar samen met radio 3FM tijdens de Serious Request week in het Glazen Huis in Leiden aandacht voor moeders in oorlogssituaties wereldwijd. Het Rode Kruis helpt ter plekke om de leefsituatie van deze vrouwen te verbeteren. Meer info: www.rodekruis.nl.

Wat doet VluchtelingenWerk?

Yolanda is na haar komst in Nederland geholpen door VluchtelingenWerk. Die organisatie behartigt de belangen van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland. Vrijwilligers en betaalde medewerkers begeleiden hen bij de asielprocedure en helpen ze bij het opbouwen van een nieuw bestaan in de gemeente waar ze gaan wonen. Ook wordt er geholpen bij de gezinshereniging, als een partner of kinderen nog in het buitenland verblijven. Verder is VluchtelingenWerk gestart met een campagne om uit te leggen dat vluchtelingen niet zomaar hun land verlaten, maar dat doen uit angst voor oorlog, politiek geweld en soms zelfs marteling. Ook Yolanda zal één van de gezichten van deze campagne zijn. Ga voor meer verhalen naar www.leveninveiligheid.nl.